

Binnen de vaste commissie voor Infrastructuur en Waterstaat hebben verschillende fracties de behoefte om vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat over haar brief Afspraak over tijdelijke lening Friese Waddenveren (Kamerstuk 2020Z07369)

De voorzitter van de commissie,
Agnes Mulder

Adjunct-griffier van de commissie,
Rijkers

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Inhoudsopgave

VVD-fractie
PVV-fractie
CDA-fractie
D66-fractie
GroenLinks-fractie
PvdA-fractie

Inleiding

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de afspraak over de tijdelijke lening Friese Waddenveren en hebben daarover en in het verlengde daarvan nog een aantal vragen en opmerkingen.

De leden van de PVV-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de betreffende beleidsbrief en willen de Staatssecretaris nog enkele vragen voorleggen.

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de 23 april 2020 inzake een afspraak over tijdelijke lening Friese Waddenveren. Zij hebben geen nadere vragen of opmerkingen.

De leden van de D66-fractie hebben met veel interesse kennisgenomen van de agenda van dit overleg.

De leden van de GroenLinks-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Minister.

De leden van de PvdA-fractie hebben kennisgenomen van de brief en hebben nog enkele vragen.

Inbreng van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie vinden de Waddenveren van levensbelang voor de Waddeneilanden, de bewoners en de ondernemers op de eilanden. De economie van de Waddeneilanden draait op toerisme en recreatie, vrijwel alles is daarvan afhankelijk. Zonder de toeristen en recreanten ontstaat een domino-effect dat alle bewoners en ondernemers van de Wadden raakt. Waar bijvoorbeeld de supermarkten op de wal topomzetten draaien, hebben de supermarkten op de Waddeneilanden soms nog maar 10% of 20% van de normale omzet in deze periode, omdat ze het nu vooral van de eigen bewoners moeten hebben. Er zijn weinig alternatieven en andere verdienmogelijkheden. De Waddenveren zijn de levensader, en als deze maar beperkt functioneert dan is dat een extra beperking ten opzichte van ondernemers op de wal, die het ook al zwaar hebben in deze coronacrisis.

De leden van de VVD-fractie vinden het een goede zaak dat de Staatssecretaris heeft besloten de rederijen Terschellinger Stoomboot Maatschappij (TSM) en Wagenborg Passagiersdiensten (WPD) tijdelijk een lening te verstrekken om te voorkomen dat de Waddenveren op korte termijn moeten stoppen met varen. De verstrekte leningen zullen in 2020 weer worden afgelost. Waarop is het gebaseerd dat het realistisch is dat de beide rederijen de lening al in 2020 af zouden kunnen lossen? Want vanaf 1 juni 2020 krijgt het openbaar vervoer (ov) weliswaar meer ruimte, maar is de capaciteit nog steeds beperkt en is het nog zeker geen

«business as usual». In hoeverre zijn er voorwaarden verbonden aan de leningen als het gaat om de dienstregeling en capaciteit? In hoeverre is dit overwogen?

De leden van de VVD-fractie hebben vernomen dat de Friese Waddenveren in het kader van de afspraken over het opschalen van het ov per 1 juni aanstaande is gevraagd met een optimale inzet van personeel en materieel een zo maximaal mogelijke dienstregeling te varen. Waarom wordt er alleen gesproken over de Friese Waddenveren en niet over Noord-Holland (Texel)? Hoe zit het met de Waddenveer naar Texel (Teso)? Wat zijn daarvoor de afspraken?

De leden van de VVD-fractie constateren dat de capaciteit van het ov straks slechts 40% is. In hoeverre geldt dit ook voor alle Waddenveren? En wat betekent een zo maximaal mogelijke dienstregeling? Welke capaciteit is straks gedurende het zomerseizoen beschikbaar? En welke harde afspraken zijn daarover gemaakt met de rederijen, bijvoorbeeld door het inzetten van meer afvaarten en extra veerboten om de capaciteit te vergroten? De Friese Waddenveren is gevraagd om zich zoveel mogelijk te houden aan het ov-protocol. Geldt dit ook voor Teso/Txel? Wat betekent het «zoveel mogelijk houden aan» precies? Hoe wordt de horecavoorziening op de veerdiensten gezien? Is dit een vorm van «afhalen» en dus mogelijk mits dit verantwoord kan worden geregeld? Wat zijn de afspraken hieromtrent, of heeft de betrokken Veiligheidsregio ruimte om daar invulling aan te geven?

De leden van de VVD-fractie vinden het een goede zaak dat is afgesproken dat kan worden afgeweken van de generieke afspraak van het ov dat dit alleen voor noodzakelijke reizen is (mits dat niet ten koste gaat van vervoer van de mensen waarvoor het ov toegankelijk moet blijven), omdat er voor de Waddeneilanden geen ander alternatief qua bereikbaarheid is en de economie van de Waddeneilanden afhankelijk is van toeristen en recreanten. De coronacrisis en de beperkte capaciteit van de Waddenveren zorgen voor grote klappen voor de economie, de ondernemers en bewoners van de Waddeneilanden. Wat zijn de specifieke economische en maatschappelijke gevolgen voor de Waddeneilanden? Deze leden willen weten welk overleg er specifiek vanuit het kabinet met de Waddeneilanden en Waddenprovincies plaatsvindt over de economische en maatschappelijke gevolgen vanwege de coronacrisis? Wat is daar uitgekomen en wat is er nodig? Zo nee, waarom heeft dat overleg niet plaats gevonden? Is de Staatssecretaris alsnog bereid om met de meest betrokken bewindspersonen in overleg te gaan met de betrokken gemeenten en provincies? Want heel veel zaken hangen met elkaar samen en vormt een keten op een eiland met een mono-economie, ook qua maatschappelijke voorzieningen. Zo nee, waarom niet?

De leden van de VVD-fractie vernemen vanuit de media dat gesproken wordt over een vergoeding aan de bedrijven in het ov vanwege de coronacrisis in de vorm van een «beschikbaarheidsvergoeding». Dit omdat het ov vanaf 1 juni a.s. in principe weer volgens de normale dienstregeling «rijden», maar dat slechts 40% van de capaciteit wordt toegelaten. Wanneer kan hierover meer duidelijkheid worden gegeven? En in hoeverre en hoe worden de Waddenveren (de Friese Waddenveren én de Teso) daarin meegenomen?

Inbreng van de PVV-fractie

De leden van de PVV-fractie vragen aan de Staatssecretaris of de tijdelijke lening van respectievelijk drie en één miljoen euro aan TSM en WPD voldoende is om de toegankelijkheid tot de eilanden te borgen, of alle

partijen die hieraan bijdragen nu voldoende zijn ondersteund, en of er door deze partijen nog andere knellende problemen zijn aangekaart.

Inbreng van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie vinden het van groot belang dat maatwerk wordt geleverd om de gevolgen van de crisis voor de maatschappij voor zoveel mogelijk mensen te verzachten. Deze leden staan dan ook achter de keuze van het kabinet om een lening te verstrekken aan de TSM en WPD. Deze veerdiensten zijn essentieel voor het bereikbaar houden van de Waddeneilanden. Deze leden steunen de inzet van de Staatssecretaris om deze functie niet in het gedrang te laten komen door de onvoorziene financiële gevolgen van de coronacrisis dan ook van harte, maar hebben naar aanleiding hiervan nog wel enkele vragen.

De leden van de D66-fractie lezen in de brief dat de verstrekte leningen nog dit jaar zullen worden afgelost. De beperkende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan hebben onder andere tot gevolg dat minder reizigers van de veerdiensten gebruikmaken. Bovendien moeten passagiers aan boord van de schepen de anderhalve meter afstand in acht nemen, waardoor minder passagiers per overtocht van de veerboten gebruik kunnen maken. Deze leden vragen de Staatssecretaris daarom of zij het reëel acht dat dit jaar de lening terugbetaald kan worden. Bovendien vragen deze leden of en welke gevolgen eraan verbonden zijn als deze terugbetalingstermijn te ambitieus blijkt. Is de Staatssecretaris bereid om hierover een soepele betalingsregeling met de rederijen af te spreken?

De leden van de D66-fractie vragen tot slot of de Staatssecretaris zicht heeft of op meer plaatsen in Nederland waar de exploitatie van essentiële ov-verbindingen als gevolg van de coronacrisis in zo'n hoge mate onder druk is komen te staan dat het verstrekken van noodkredieten noodzakelijk is. Als dat het geval is, is de Staatssecretaris dan bereid om ook voor deze verbindingen onder vergelijkbare condities een noodkrediet te verstrekken?

Inbreng van de GroenLinks-fractie

De leden van de GroenLinks-fractie kunnen zich goed voorstellen dat vervoerders, waaronder de Waddenveren, in acute financiële problemen komen door de coronacrisis. Omdat hun diensten vaak onmisbaar zijn, is overheidssteun wat deze leden betreft noodzakelijk en gerechtvaardigd.

De leden van de GroenLinks-fractie kunnen zich vinden in het voorstel. Deze leden zouden wel graag op korte termijn een overzicht willen ontvangen van de stand van zaken bij de ov-bedrijven. Hoe staan zij er nu voor, wat zijn hun vooruitzichten en hoe dragen het Rijk en provincies bij aan het in stand houden van de dienstverlening?

Inbreng van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie constateren dat de TSM en WPD een lening ontvangen. Deze leden horen graag wat de reden is dat enkel deze Waddenveren een lening hebben ontvangen. Deze leden horen verder of, en zo ja, er aanvullende voorwaarden aan deze lening zijn gesteld. Deze leden vragen de Staatssecretaris naar de financiële positie van de Teso? Kan ook Teso, indien zij dit wenst, gebruik maken van steun vanuit het kabinet?

De leden van de PvdA-fractie zien verder dat de Wadden economisch, vanwege het wegblijven van toeristen, hard worden getroffen door de coronacrisis. Deze leden vragen de Staatssecretaris of zij, zoals de provincies Noord-Holland en Friesland hebben voorgesteld, bereid is een noodfonds Wadden in te stellen.

II Reactie van de bewindspersoon